

בש"פ 7341/14 - יוסף עוקבי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7341/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

העורר:

יוסף עוקבי

נ ג ד

המשיבת:

מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המוחזוי ירושלים (השופט
כ' מוסק) מיום 19.10.14 בע"ח 50355-06-14

תאריך הישיבה:

י"ב בחשוון התשע"ה (05.11.14)

בשם העורר:

עו"ד לורה בר-אלון

בשם המשיבת :

עו"ד שרת משגב

החלטה

א. ערר על החלטתו של בית המשפט המוחזוי ירושלים (השופט כ' מוסק) בע"ח 50355-06-14 מיום 19.10.14, בה נדחתה בקשה העורר לגילוי חומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. התיק הוא גלגול שני של בש"פ 5921/14, שנדון בבית משפט זה בפני חברי השופט זילברטל באוגוסט דנא.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

ב. כנגד העורר הוגש ביום 11.4.14 כתוב אישום (ת"פ 22646-04-14), בבית המשפט המחויז בירושלים, המיחס לו עבירות של חבלה בנסיבות חמורות והחזקת סכין שלא כדין לפי סעיפים (1)(א) ו-186 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 בהתאם. על פי כתוב האישום, במועד הרלבנטי היה העורר בן זוגה של מי שהיתה בעבר בת הזוג של המתلون, פלונית (המכונה אילנית). על רקע הקשר שניהלו העורר ואילנית התגלו סכסוך בין העורר למטלון. לפי המתואר, המתلون ואילנית קבעו להיפגש, ואילנית הגיעה למקום המפגש יחד עם העורר. העורר סימן למטלון להתקרב אליו, ובשלב מסוים ذكر את המתلون בגין בಗבו באמצעות חפץ חד שהוציא מוכיסו.

ג. ביום 23.6.14 הגיע העורר לבית המשפט המחויז בקשה לפי סעיף 74 לחוק, למסירת חומר החקירה בתיק פלילי שהתנהל כנגד המתلون - ת"פ 26737-05-13, בבית המשפט המחויז בירושלים (להלן התקיק אחר) – שבמסגרתו ייחסו לו עבירות בהן אילנית הייתה הנפגעת; כן ביקש העורר לעיין ברישומו הפלילי של המתلون. בבקשתו טען העורר, כי חומרם אלה רלבנטיים להגנתו, וזאת בעיקר כדי להוכיח שהמתلون הוא אדם אלים ומסוכן, ועל כן פעל כנגדו מתוך הגנה עצמית. יעיר, כי על פי הכרעת הדין של השופט שמייע ע"ה מיום 2.3.14, הסתיים התקיק אחר בזיכוי של המתلون מרבית העבירות שייחסו לו ושהיי קשורות ליחסיו עם אילנית, כפי שגמ' יזכר בהמשך.

ד. בהחלטתו מיום 2.7.14 דחה בית המשפט המחויז את הבקשה, תוך שקבע כי אין מדובר בחומר החקירה העשי לסייע לעורר. בית המשפט הורה למשיבה למסור לעיינו של העורר שתי הודעות שנגבו מהמתلون, שסביר כי יוכל לסייע לעורר בהגנתו. כן סבר בית המשפט, כי עיון ברישומו הפלילי של המתلون אין בו כדי להועיל להגנתו של העורר, שעה שטענת הגנה עצמית עומדת בסתרה לתוכן הסרטון שמקורו במצלמת אבטחה, המתעד את אירוע הדקירה.

ה. על החלטה זו הוגש עורך לבית משפט זה (בש"פ 5921/14, בפני השופט צ' זילברט). במהלך הדיון שהתקיים ביום 20.8.14 הגיעו הצדדים להסכמה ביחס לפריטים שייחסו לעורר מתוך רישומו הפלילי של המתلون, ואור נותרה ביניהם המחלוקת בדבר העיון בחומר החקירה שבתיק אחר. בדיון הדגישה באת כוח העורר, כי הבקשה תחומה להודעות שמסרו המתلون ואילנית במסגרת קירוייהם במשטרה וכן לפרטוקול קירוייהם בבית המשפט. המשיבה הטעגה לעורר, בשל הטענה כי החומר בהם מדובר מתייחסים לעניינים שכונעת הפרט יפה להם, והעיוון בו עלול לפגוע בפרטיותם של אילנית והמתلون. כן טענה המשיבה, כי משקלן של הריאות בתיק אחר אינו רב, וכי מילא המסתגרת המתאימה, אם בכלל, להגשת בקשה לעיון בחומר זה היא על פי סעיף 108 לחוק, בבקשתו שתוגש ל莫ותב העיקרי הדן בתיק, או בפנייה ל莫ותב שדן בתיק אחר. בהחלטתו מיום 24.8.14 הורה השופט זילברט על החזרת הדיון לבית המשפט המחויז. נאמר, כי החלטתו של בית המשפט המחויז אינה מנומקטת, ולא ניתן לבחון במסגרת העורר את הטעמים שביסודה. בית המשפט הטעים, כי יתכן שקיים מחסום בפני העיון בתיק אחר, עוד בטרם בחרינו כ"חומר החקירה", והגענו בסיווגו כהליך החוסה תחת איסור פרסום. בהתאם לכך הורה בית המשפט על קיום דיון בשאלת סיווגו של התקיק الآخر מבחינת הוראות החיסין החלות על תוכנו, אם בכלל, ובאפשרות למסור לידי העורר אותן חומרם בהם הוא חפץ לעיון, לאחר שיבחן בית המשפט האם יש בחומרם אלה כדי לסייע להגנת העורר.

ו. ביום 5.10.14 התקיים בבית המשפט המחויז דיון בבקשת העורר. בהחלטתו מיום 19.10.14 דחה בית המשפט את הבקשה בשנית. נקבע, כי מסירת החומרם לעיון של העורר יש בה כדי לפגוע בזכונעת הפרט של אילנית; כן נאמר, כי אין בחומרם אלה כדי להועיל להגנתו של העורר, שעה שהמתلون זוכה על ידי בית המשפט המחויז מרבית האישומים שייחסו לו בקשר לעבירות כנגד אילנית.

ז. מכאן העורר, שהוגש נגד החלטתו השנייה של בית המשפט המחויז. לטענת העורר, קיימ אינטראס בהצגה מלאה ככל הניתן של אופיו האלים של המתלוון, שכן ההנחה היא כי המתלוון התנהג כלפי אילנית באובייסיביות, ובאופן שהעמיד את העורר, אשר ניהל עמה מערכת יחסים זוגית, בסכנה. כן טוען העורר, כי חומר החקירה בתיק الآخر רלבנטיים להגנתו; לשיטתו, הרשות המתלוון בתיק الآخر בעבירות של הפרת צו בית משפט בשל הגיעו לדירת אילנית, תקיפת אדם אחר וגןבה, מחזקת את החשיבות בקבלת חומר החקירה לצורך ניהול הגנתו. זאת – בין היתר בשל טענות כי יום לפני האירוע הגיע המתלוון לדירתו ואיים על חייו בדרישה להפסקת הקשר שנייה עם אילנית. כן טוען, כי סיועו של התקיק الآخر במערכת "נת המשפט" כתיק המתנהל בדლתיים סגורות איינו קבוע לעניינו, כל עוד לא הוצאה בפני העורר החלטה של ערוכה שיפוטית בנושא. לבסוף טוען העורר, כי יש להעדיף בנסיבות את השמירה על חירותו על פני השמירה על צנעת הפרט של אילנית, וזאת ביחוד כאשר קיימ ספק בדבר סיוג התקיק الآخر כחשי.

ח. באת כוח העורר הטעימה בדיון, כי הוא מבקש להציג את אופיו האלים של המתלוון בגדרי הגנתו, דבר העשי לסייע לעורר, והוא הדין לפרוטוקולים ולהודיעות, מה גם שלא ניתן החלטה שיפוטית שהתקיק נגד המתלוון יידן בדלאים סגורות. לשיטת המערער היה על בית המשפט קמא לעיין בכל החומר בטרם יכריע.

ט. באת כוח המדינה צינה, כי עבירות מין נדונות בדלאים סגורות, لكن מופיע במערכת חישון אוטומטי. מכל מקום, לשיטתה אין מדובר בנידון דין בחומר חקירה, ואין מקום להרחבת גבולותיו של חומר החקירה, ודרך המלך היא פניה לבית המשפט לפי תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (ע"ו בתקים), תשס"ג-2003 (להלן תקנון העיון). עם זאת נcona המדינה כי בית המשפט יתיר פרסום הכרעת הדין בכפוף לצנעת הפרט, חלקים שניתן להשחר בטרם מסירתם, אך לא את ההודעות ואת הפרוטוקולים של בית המשפט קמא, שכוללים את עדות אילנית.

הכרעה

י. חברי השופט זילברטל בהחלטתו בש"פ 5291/14 עורר את השאלה, הטעונה בחינה, האם מוטל על התקיק שתוכנו מבקשים לחשוף איסור על פי דין השולל את זכות העיון (בש"פ 4747/11 פלוני נ' מדינת ישראל (2011); לשם קר, בין השאר, השיב את התקיק לבית המשפט המחויז. בית המשפט המחויז ציין כי מדובר בתיק שהתנהל בדלאים סגורות ועל כן אסור הוא לפרסום מטעמי צנעת הפרט (יש להניח כי כן לסעיף 78 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982, שהזכיר השופט זילברטל. בית המשפט המחויז לא פירט את התיחסותו לנושא זה, אך בבחן את המסמכים לגוף והכריע באשר הכריע, תוך התייחסות לחומרם שיש בהם כדי לפגוע בזכעת הפרט של אילנית).

יא. להעת שופט זילברטל אצין, כי מדובר הצדדים התרשםו שישנה לאורה אי הבנה ובעיה מעשית הרואה – דומה – לעין על-ידי הגורמים הרלבנטיים בהנחלת בתי המשפט, באשר לפרסום בפסקין דין והחלטות בתיקי עבירות מין. הויאל והנושא לא נתען בפניו באורך סדור, לא אטע בו מסמורות, אך אצין, כי בבית משפט זה הכל הוא שפסקין דין בעבירות מין מתפרנסים תוך השמתם פרטיהם של הנוגעים בדבר, כדי להגן על המתלוונות או המתלוונים, ועל פניו הדברים אין סיבה לכך לא יעשה גם בבית המשפט האחרים, אך כאמור לא אטע מסמורות.

יב. לעניינו שלנו, נושא חומר החקירה הוא שאלת ותיקה שבתי המשפט נתקלים בה השם והערב, וכן הצורך – מזה – שלא למנוע מנאשמים אפשרות ראייה להגנה, והרצון – מזה – למנוע "מעש דיג'" מכובד ללא תכילתית ותוחלת. ציין בית משפט זה בבג"ץ 620/02 התובע הצבאי הראשי נ' בית הדין הצבאי לערעורים, פ"ד נז(4) 625, בעמ' 635 (מפני השופטת (כתארה אז) בינייש) – כי

"חישוב החומר להגנת הנאשם הוא כמובן שאלת מרכזית שעלה בבית המשפט לשוקול, בדונו בחומר שאינו נוגע במישרין לאישום הנדון, וועל פי טיבו אין 'חומר חקירה' במובاه. בבדיקה הרלוונטיות של החומרiae לאישום, אין בית המשפט צריך להביא בחשבון אפשרויות הגנה ערטילאיות שאין נראהות לעין, ועל לו לתת ידו ל'מעש דיג' שאין רואים את תכליתו המعيشית... ככל שהזיקה בין החומר הנדון לבין השאלות העשויות להיות בחלוקת המשפט רחוכה יותר, כך ניתן להביא בחשבון במסגרת הבדיקה הקונקרטית שיקולים נוספים. יש להביא בגדיר השיקולים את מידת הפגיעה שעלולה להיגרם לאחרים – עדים וקרובנות עבירה – ממשירת החומר לנאשם, וכן אינטరסים ציבוריים חיוניים העולמים להיפגע כתוצאה מחשיפת החומר, בעומdam אל מול הזיקה השולית והחלשה שבין החומר לפוטנציאל ההגנה של הנאשם".

יג. בעניינו אין מקום, כך דומה, לכנות את המבוקש "חומר חקירה", שכן בכך יהא כדי להפליג למוחוזות רוחקים מדי. עם זאת, ישנה דרך לגיטימית למשאלת עין בחומרים נוספים העשויים לסייע להגנה, והוא דרך תקנות העיון הנזכרות לעלה (לדעתי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי הוא " כתובה" מלאכותית במידה מה לעניין זה, אך לא אטעת מסמורות).

יד. ואולם, בעניינו ניתן לחסוך את ההליכים הנוספים. הויל ועסוקין בمعין "משלש" אנושי הכרוך את העורר, המתلون ואילנית, אפשר להבין את מושאלת העורר למידע מן התיק الآخر; אך נזכר כי בתיק ההוא זוכה בסופו של יום המתلون מעבירות תקיפה, חבלה של ממש, קליטת שוא ומעשה מגונה כלפי אילנית, והורשע "אר" באיזומים וב הפרת צו בית המשפט, מבלי להקל ראש באלה, ולכך כמובן שימוש שימוש. עינתי בחומר החקירה שהוצעו ולא ראיתי בהם רלבנטיות שאינה מוצאת ביטיה בהכרעת הדיון המפורטת, הבוחנת את מכלול השאלות. לא מצאתי איפוא בהודעות שבחומר דברים שיביאו לחלוקת על בית המשפט המחויז. עם זאת, את הכרעת הדיון (וכן גזר הדיון) ניתן לדעתו למסור לעורר – ועל כך גם איןחלוקת רבה – והדבר יעשה בתוך שבועיים, כך שיכל שישנם קטעים ספציפיים שהמדינה תסביר כי פוגעים הם בצענות הפרט של אילנית, תפנה לבית המשפט המחויז בבקשת להשחרם לפני מועד זה.

טו. בנסיבות אלה, של מתן הכרעת הדיון יכולה כמעט כולה לעורר, לא ראוי מקום להידשות פרטנית לפרוטוקולי בית המשפט באותו עניין; אין זה המקורה, על פי נסיבותו, שיש להטיל בו על בית המשפט לעבור על הפרוטוקולים של התיק الآخر לשם חיפוש חומר עזר פוטנציאליים להגנת העורר, וראוי להסתפק בהכרעת הדיון.

טז. העורר מתקין במובן זה שבכפוף לאמור מעלה, תימסר הכרעת הדיון בתיק האחר לעורר.

ניתנה היום, י"ז בחשוון התשע"ה (10.11.2014).
